

Ocupació militar de la casa Llotja de Mar

JOAN BASSEGODA I NONELL

Es ben coneguda, i ha estat diverses vegades comentada, l'ocupació militar de la Llotja de Mar i la seva conversió en caserna per a dos regiments d'infanteria, després de l'assalt a la ciutat per les tropes del duc de Berwick, l'11 de setembre de 1714.

D'aquella ocupació han restat, si més no, els plànols de la Llotja gòtica, aixecats per l'enginyer militar de Felip V, Alexandre de Rez, que es conserven a l'Arxiu de Simancas.

Tot amb tot hi hagué un altra ocupació militar més recent que no ha sigut prou comentada i que és interessant ara recordar després de 55 anys.

Va ser en ocasió dels anomenats *Fets de maig*, de l'any 1937, després de la sagnant lluita mantinguda a Barcelona per la Generalitat i el P.S.U.C., d'una banda, contra els anarquistes i el P.O.U.M de l'altra, que ocasionà més d'un centenar de morts. La lluita es centrà en els dies del 3 al 7 de maig de 1937. En aquesta darrera data el Govern de la II República Espanyola, intallat aleshores a València, decidí fer-se càrrec de l'ordre públic a Catalunya i envià a Barcelona cinc-mil guàrdies d'assalt.

Tot això pot llegir-se a les històries de la Guerra Civil, però alguns documents de l'arxiu de l'Acadèmia permeten conèixer nous detalls.

A dos quarts de vuit del vespre del 7 de maig de 1937, es presentà a la Casa Llotja un inspector de policia que va manar que es preparassin

diverses parts de l'edifici per tal d'hostatjar-hi part de les forces envia- des des de València. Confirmada l'ordre al conserge de la Llotja pel Conseller de Governació de la Generalitat, arribaren els oficials del co- manament de les forces i, tot seguit, ordenaren l'entrada de tres compa- nyies de guàrdies d'assalt, amb seccions d'ametralladores i morters, una bateria d'artilleria amb peces de 75, camions i cotxes, que ompliren totalment el pati de l'edifici.

La tropa va ocupar el saló gòtic de contractacions i totes les depen- dències de la Cambra de Comerç, en el primer pis. Al segon pis foren igualment ocupats pels guàrdies els locals de l'Escola de Belles Arts i els de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

L'endemà el Secretari de la Cambra de Comerç s'entrevistà amb el capità que manava la bateria d'artilleria, de nom Vicent Ferrer, al que va exposar la conveniència de que la sala de servei comercial fos deso- cupada per la tropa per tal de poder atendre al públic i oferí, a canvi, la sala d'actes, el saló daurat, per tal d'instalar-hi l'oficina d'artilleria.

La proposta va ser acceptada i la sala d'actes va servir d'oficina de les forces d'artilleria mentre el comanament dels guàrdies d'assalt ocupà els despatxos de presidència i secretaria de la Cambra de Comerç.

La tropa menjava i pernoctava a l'edifici i per aquesta raó entre guàrdies, armes i provisions de boca, a més de les mantes i farcells de dormir, es reuní un enorme volum de material que feia difícil el trànsit per les sales, passadissos i escales. Es calcula que estigueren aleshores a Llotja un miler de persones. Els oficials, vista l'incomoditat regnant, demanaren a Hilari Salvador i Castells, delegat de la Generalitat a la Cambra de Comerç i Alcalde accidental de Barcelona, en substitució de Carles Pi i Sunyer, el trasllat de la tropa a lloc més adient.

El 19 de maig al matí deixaren dues de les companyies de guàrdies d'assalt el saló gòtic de contractacions, el vestibul i les dependències de la Cambra de Comerç. El dia 24 tornà a actuar el mercat de cereals.

La tercera companyia situada als locals de l'Escola i de l'Acadèmia marxà el primer de juny. De totes maneres restaren sentinelles de guàr- dia a les portes fins el 6 de juny de 1937, en que abandonà el pati la bateria d'artilleria.

Finalment l'11 de juny deixaren la sala d'actes de la Cambra de Co- merç les oficines de la bateria d'artilleria i d'aquesta manera es posà fi a l'ocupació militar de la Casa Llotja de Mar. Si Jaume I va conquerir i ocupar València el 1238, gaire bé set segles després els valencians prengueren venja i ocuparen la ciutat de Barcelona baix el comanament, ni més ni menys, d'un capità que es deia Vicent Ferrer.

Aquesta informació es deguda als documents que serveix l'arxiu aca-

dèmic i va ser recollida per l'aleshores benemèrit secretari Manuel Rodríguez Codolà (1872-1946).

Durant el període 1936 a 1939 l'Acadèmia sospengué la seva activitat normal i solament mantingué un fictici funcionament administratiu. Per absència del president, Comte de Güell, exercí la presidència accidental el Primer Consiliari Bonaventura Bassegoda i Amigó (1862-1940) el qual, juntament amb Rodríguez Codolà es reunien a la porteria on despatxaven els assumptes administratius i mantenien viva l'activitat sospesa de l'Acadèmia.

L'estiu de 1991 la filla de Rodríguez Codolà, Sra. Loreto Rodríguez Mijares de Costa, va ofrenar a l'Acadèmia el bust retrat de bronze del seu pare realitzat pel també acadèmic l'escultor Jaume Otero i Camps (1888-1945), que ara figura dintre de les colleccions del Museu Acadèmic i constitueix un homenatge a la persona que exercí la secretaria al llarg de molts anys amb competència i assiduitat.

31 de desembre de 1991.